

**АФІШІ ТЕАТРУ ТОВАРИСТВА «РУСЬКА БЕСІДА»
У ФОНДАХ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДЖЕНЬ БІБЛІОТЕЧНИХ
МИСТЕЦЬКИХ РЕСУРСІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ імені В. СТЕФАНИКА**

Світлана Романюк

завідувач наукового відділу інформаційної та організаційно-виставкової роботи Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника, канд. філол. наук

У статті проаналізовано афіші творчого доробку театру «Руська Бесіда», акцентовано увагу на інформаційному наповненні цієї однолистової поліграфічної продукції та її оформленні.

Ключові слова: афіша, театральна афіша, фонд, український театр «Руська Бесіда», репертуар, шрифтове оформлення.

The article analyzes posters of the theater «Ruska Besida», emphasis on information filling of the posters and its design.

Keywords: placard, theatre placard, fond, ukrainian theatre «Ruska Besida», repertoire, print design.

В статье проанализированы афиши творческого репертуара театра «Руська Бесіда», акцентировано внимание на информационном наполнении этой однолистовой полиграфической продукции и ее оформлении.

Ключевые слова: афиша, театральная афиша, фонд, украинский театр «Руська Бесіда», репертуар, шрифтовое оформление.

У фондах Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника окрім розкішних колекцій творів мистецтва: живопису, акварелей, графіки, унікальних фотодокументів зберігається велика кількість афіш, — близько 60 тисяч одиниць. Це театральні афіші, концертні, циркові, кіноафіші, афіші літературних вечорів і художніх виставок, афіші культурно-мистецьких товариств та багато інших.

Об'єктом нашого дослідження є афіші театру товариства «Руська Бесіда», які зберігаються в Інституті. Енциклопедичні джерела тлумачать поняття «афіша» (франц. affiche — оголошення, від afficher — виставляти напоказ) як вид реклами, оповіщення

(переважно — друковані) про спектаклі та інші художні або розважальні заходи... [3-5], це надруковане або написане за певною формою оголошення про концерт, виставу, лекцію і т. ін., що вищується на видному місці [7].

Ширше визначення дають сучасні енциклопедичні джерела, зокрема «Енциклопедія Сучасної України» (2001) зазначає, що афіша — це різновид реклами та оголошення (як правило, друкований) про драматичні, музичні і циркові вистави, концерти, кінофільми, виставки та інші художні заходи [6]. Польський «Słownik terminologiczny sztuk pięknych» (2006) тлумачить поняття «афіша» як витвір мистецтва друку і графіки, яке розвинулося в XVII ст., розповсюдилося як джерело реклами — у XVIII ст., а сьогодні цей термін окреслює певні друки з нагоди події: відозви, оголошення і т. п. [29, с. 3].

Головна функція афіші — це безпосередня передача у художньо-образній формі повідомлення, роль якого — бути посередником між потенційним глядачем і культурно-мистецькою акцією. Характерними рисами афіші є великоформатність і лаконічність поданої інформації. Афіша театральна, як стверджують укладачі «Театрально-драматичного словника XX століття» (2009), — різновид театральної реклами, що містить інформацію про репертуар конкретного колективу або про найближчу прем'єру, тобто відомості про драматурга, назву спектаклю, його постановника, а також перелік дійових осіб і їх виконавців [8].

Акцентуючи увагу на афішах з анонсами репертуарної палітри театру товариства «Руська Бесіда» — унікального театру в Галичині, автор статті сподівається на поживлення інтересу дослідників української культури до цього специфічного ресурсу.

Отож, афіші театру товариства «Руська Бесіда»* становлять лишень невелику частку від усього фонду афіш, а саме — 350 одиниць

* *Руський народний театр* — український музично-драматичний професійний театр. Єдиний у Східній Галичині український театр, повна назва якого «Руський Народний Театр Товариства «Руська Бесіда», пізніше фігурував під назвами «Руський театр», «Русько-народний театр», «Український театр товариства «Руська Бесіда» (з 1916 р. — «Українська Бесіда»), заснований в 1864 р. у Львові [25]. Театр гастролював по містах і селах Галичини і Буковини, східних областях України, що входили до Російської імперії, а також Перемишлі, Кракові та ін.

зберігання. Вони стали раритетами, оскільки окремі з них стосуються періоду заснування цього театру (1864) і слугують важливим джерелом інформації для науковців, істориків театру та культурологів.

Через відсутність штампів на афішах нам не вдалося ідентифікувати власників, від яких надійшли ці друки до ЛННБ України ім. В. Стефаника. Лише на одній з них віднайдено печатку бібліотеки «Народного Дому» (1849) у Львові. Припускаємо, що внаслідок

Ідея створення театру належала українському патріотові, громадському діячеві, судді, послу до сейму і віце-маршалку Юліяну Лавровському (1821–1873). Визначний політичний діяч Галичини Кость Левицький у споминах «Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914», у розділі «Руський народний театр, 1864. р.», — згадує: «Юліян Лаврівський зібрав перші жертви на заснуванню театру; виеднав в р. 1864. призвів правительства на виставу 40 представлень театральних в році...» [19, с. 87]. Театр утримувало однойменне культурно-освітнє товариство «Руська Бєсїда», а також частково фінансував Галицький сейм.

Першим директором театру став український актор і режисер Омелян Бачинський (1864–1867 і 1881) [27]. Пізніше очільниками театру були: Теофіля Романович (1874–1880) [28, с. 70], Іван Біберович та Іван Гриневецький (1882–1892) [26], Михайло Губчак (1901–1904) [28, с. 123], Микола Садовський (1905–1906) [21, с. 205], Йосип Стадник (1906–1913) [22, с. 112], Роман Сірецький (1913–1914) [16].

У часи Першої світової війни і в роки окупації Східної Галичини Польщею діяв «Український Людовий Театр», згодом театр товариства «Українська Бєсїда» (Стрілецький театр) (1915–1918), директорами якого були Василь Коссак (1915–1916), Альфред Будзиновський (1916–1917), Осип Доманик (1917), Катерина Рубчакова (1917–1918). Згодом — Театр товариства «Українська Бєсїда» під дирекцією Василя Коссака (1918–1920) та «Український Незалежний Театр товариства «Українська Бєсїда» (1920–1921) — директор В. Коссак, «Львівський український театр товариства «Української Бєсїди» (1921–1923) Олександра Загорова [14, с. 9], у 1923–1924 рр. директор Йосип Стадник [20, с. 141].

У липні 1924 р. Товариство «Української Бєсїди» за браком коштів відмовилося від подальшої опіки над театром. Високу оцінку діяльності театру дав історик мистецтва і театру Дмитро Антонович у праці «Триста років українського театру», де зазначив: що «...основний розвій української сцени в Галичині получено з театром Руської Бєсїди, що не без часових злигоднів проіснував більше як пів століття» [2, с. 93].

ліквідації в 40-х рр. ХХ ст. музеїв і бібліотек українських товариств та інститутів у Львові їх фонди перевозили до відділу концентрації Академічної бібліотеки у Львові (тепер Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника).

Підтвердженням цього є Акт № 54 «Про надходження бібліотек та колекцій до відділу концентрації Львівської філії Бібліотеки АН УРСР», в якому зазначено, що «з концентрації прибули до Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР слідує поодинокі бібліотеки і книгозбірки: **Бібліотека Історичного Музею**. Біля 10 000 томів. Стародруки, театральні рукописи з цензорськими замітками, театральні афіші» [1]. У Звіті № 65 «Про діяльність Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1940 р.», зокрема у «Списі привезених бібліотек в 1940 р.», зазначено, що доставлено з **«Історичного музею, 6 возів театральна бібліотека, книжки цензуровані австр[ійською] цензурою, велика збірка афішів»** [12]. В архіві Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника зберігається «Звіт відділу спецфондів ЛНБ за III кв. 1948 р.», у якому зазначено, що із загального фонду спецвідділу відібрано **афіші, плакати, листівки та фотографії для розміщення їх в окремих шафах** [11]. Очевидно, в 50-х рр. ХХ ст. цей спеціальний відділ, переглянувши свої ідеологічні принципи, вирішив передати їх на зберігання у Кабінет мистецтва (згодом — відділ мистецтва) цієї ж бібліотеки. Окрім того, як згадує багатолітній працівник Бібліотеки, колишній завідувач відділу мистецтва С. Костюк, афіші українських театрів дарували й приватні особи, які з ідеологічних міркувань не зазначали своїх прізвищ.

До недавнього часу цей унікальний фонд не був опрацьований. Лише у 2012 р. розпочато його інвентаризацію та наукове опрацювання. Керівництвом до дії був принцип, основними критеріями якого визначено такі пункти: дата запису, інвентарний номер (він є і топографічним), назва події (вистави), місце, дата (число, місяць, рік), стан збереження афіші, ціна, примітки.

Незважаючи на те, що фонд афіш Інституту був неопрацьований як слід, він часто ставав предметом зацікавлення науковців, театрознавців, культурологів та всіх небайдужих до українського театрального мистецтва. Зокрема, афіші театру товариства «Руська

Бесіда» використовував український театрознавець, професор Ростислав Пилипчук [24]. Афіші та інші мистецтвознавчі матеріали, які зберігаються в Інституті, стали основою у підготовці монографії Олени Боньковської «Львівський театр товариства «Українська бесіда». 1915–1924» [9]. Афішами Інституту користувалася й дослідниця історії театру Оксана Паламарчук при підготовці книги «Музичні вистави Львівських театрів (1776–2001)» [23] та ін.

Афіші театру «Руської Бесіди», що зберігаються в Інституті, є складовою національного надбання України, цікаві своєю інформативністю, висвітлюють культурно-мистецьке життя Галичини другої половини XIX — початку XX ст. та охоплюють 1864–1867, 1879, 1901–1910, 1916–1921, 1924 рр. Для повнішого розкриття фонду масив афіш ми поділили за жанровими ознаками творів, представлених театром: мелодрама, історична драма, народна драма, комедія, опера та оперета.

Афіші з анонсами мелодрам

У фондах збереглася афіша першої вистави театру товариства «Руська Бесіда», яку «Руський народний театр» під дирекцією Омеляна Бачинського відіграв у залі Народного Дому 29 березня 1864 р. Це тридієва оригінальна мелодрама «Маруся» за повістю Г. Квітки-Основ'яненка з музикою та співами Вікентія Квятковського. У ролі Марусі виступила Теофіля Бачинська, образ Насті відтворила Анна Костецька, Наума зіграв Омелян Бачинський. Про свої враження від побаченого театральний критик Степан Чарнецький написав: «Початок українського театру, зроблений виставою «Марусі», був з кожного погляду щасливий. Мельодрама припала до вподоби, вистава її поставила сцену відразу на значний мистецький рівень. Наш театр став новиною, предметом розмов...» [28, с. 30]. Сучасники згадували, що відбулася історична подія — народження постійної української сцени у Львові.

Серед афіш знаходимо ще одну, присвячену виставі «Маруся», на якій зазначено «вв другий разъ», це означає, що повторна демонстрація прем'єри вистави відбулася через два дні, тобто 31 березня 1864 р., в залі Народного Дому, на яку прибула численна польська публіка. Очевидно, що «Маруся» користувалася великим успіхом у шанувальників українського театального мистецтва.

Наступними прем'єрами театру, яким у цей період керував Омелян Бачинський, були: мелодрами «Щира любов» Г. Квітки-Основ'яненка (19 листопада 1864 р.)^{*}; «Гаркуша» О. Стороженка (15 грудня 1864 р.); «Підгіряни» Івана Гушалевича, музика Михайла Вербицького (27 квітня 1865 р.); «Сила любові» Володимира Шашкевича (? 1867 р.); п'єса «Закон» Володимира Винниченка (постановка Олександра Загарова, прем'єра відбулася 24 листопада 1921 р.); мелодрама із гуцульського життя Юзефа Коженювського «Верховинці», переклад з польської Ксенофонта Климковича, музика І. Новаковського (29 травня 1864 р.); французька мелодрама «Вар'ятка» («Божевільна») без зазначення імен авторів (однак знаємо, що це була п'єса «La Folle» І.-Н.-Ж. Оже і Ш.-Л.-Ф. Денойє), переклад Сильвестра Метелі (3 травня 1866 р.); «Безумна» (автор невідомий), музика Вікентія Квятковського (17 листопада 1864 р.); «Огні Іванової ночі» Германа Зудермана, переклад Наталі Грінченко (17 травня 1917 р.). Інсценізації відбувалися у залі Народного Дому та залі Театральній.

Окрім залу Народного Дому театр товариства «Руська Бесіда» ставив свої вистави й у приміщеннях Музичного товариства ім. М. Лисенка, Товариства «Gwiazda» (тепер Львівська школа-інтернат № 2) у Львові та Міському театрі (тепер Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С. Крушельницької). Тут грали драми: «Опійство» Р. Моха (15 травня 1866 р.); І. Тобілевича (Карпенка-Карого) «Батькова казка» (17 березня 1917 р.); «Степовий гість» Б. Грінченка (24 березня 1918 р.); п'єсу «Ой, не ходи, Грицю, та на вечорниці» В. Александрова, у переробці М. Старицького (2 червня 1918 р.); драму із сільського життя «Украдене щастя» І. Франка (25 квітня 1920 р.); п'єсу «Воскресіння» В. Чубатого, переклад Т. Колесниченко (5 травня 1918 р.); французьку драму «Уличник паризький» Ж.-Ф.-А. Байєра, Е. Л. Вандербурха і О.-Е. Скріба (8 березня 1866 р.); драму «Повстання в Герцоговині» Е. Гондінетті, у переробці Ав. Урбанського (15 грудня 1879 р.); п'єсу «Дядя Ваня» А. Чехова (2 лютого 1918 р.); драму з болгарського життя «За друзі своя» В. Товстоноса (6 квітня 1918 р.); сімейну драму «Примари» Г. Ібсена (27 листопада 1921 р.) та ін.

^{*} Тут і далі у дужках подаємо дату постановки.

До репертуару «Руської Бесіди» входили і мелодрами про єврейське життя, афіші яких представлені у фондах Інституту: «Міреле Ефрос» Я. Гордіна (8 січня 1917 р.), «Гімн нужди» «Діти Агасвера» С. Белой (25 жовтня 1919 р.), сімейну мелодраму «Жидівка-вихрестка» І. Тогобочного (18 квітня 1920 р.).

Афіші з анонсами історичних драм

До репертуару театру входили історичні драми: «Запорожці» К. Гейнча (8 листопада 1864 р.); оригінальна драма «Роксоляна», написана Ї. Ї. Ї. (Гнат Якимович), музика І. Андреевича (11 травня 1865 р.); «Федько Острозький» О. Огоновського, муз. М. Вербицького (8 травня 1866 р.); історична трагедія «Павло Полуботок, наказний гетьман України» Осипа Барвінського (28 листопада 1907 р.); «Невольник» М. Кропивницького (18 січня 1918 р.); «Маруся Богуславка» М. Старицького (25 грудня 1919 р.); «Назар Стодоля» Т. Шевченка (13 червня 1920 р.); драматична поема «Бояриня» Лесі Українки (10 серпня 1920 р.). Вистави відбувалися в залах Народного Дому, Музичного товариства ім. М. Лисенка, Музичного товариства ім. С. Монюшка.

Афіші з анонсами народних драм

Серед народних драм, інсценізованих трупюю «Руської Бесіди», на сцені театру графа Станіслава Скарбка йшли народні драми: «Нещасне кохання» Л. Манька (20 грудня 1895 р.); в залах Народного Дому і Товариства ім. М. Лисенка «Батькова казка» І. Карпенка-Карого (17 листопада 1917 р.); «Хмара» О. Суходольського (27 січня 1918 р.); «Дай серцю волю, заведе в неволю!» М. Кропивницького (21 квітня 1918 р.); «Безталанна» І. Карпенка-Карого (27 квітня 1918 р.); «Циганка Аза» І. Галясевича (23 жовтня 1919 р.) та ін.

Афіші з анонсами комедійних творів

Велику групу афіш «Руської Бесіди», які зберігаються в Інституті, становлять комедійні вистави з української та зарубіжної класики (переклади з французької, польської, німецької, італійської мов). Українські комедії: «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого (22 квітня 1917 р.); «Суєта» І. Карпенка-Карого (3 листопада 1917 р.); «За двома зайцями» М. Старицького (15 лютого 1918 р.); «Модний жених» М. Старицького (30 листопада 1919 р.) та «Вихованець» Л. Янчука (23 травня 1920 р.); французькі водевілі «Дочка старого

актора» Т. Ф. Вільяра і Ш. де Ліврі, переклад Е. Б[ачинського], музика В. Шмацаржинського (6 грудня 1864 р.) та комедії «Жінка замість сина» (автор невідомий), переклад В. Бучацького (25 листопада 1866 р.); комедія «Грушенків зять», переробка К. Климковича (13 грудня 1866 р.); з німецької драматургії «Два розсіяні» А. Коцебу (автор перекладу невідомий) (24 листопада 1864 р.) та «Пан Спйохайло», переробка Ф. Калитовського (27 листопада 1866 р.); з польської класики «Лист» А. Фредро, переклад П. Свенціцького (22 листопада 1866 р.); «Майстер і челядник», авторство і переклад Ю. Коженювського (9 грудня 1866 р.) та «Муж з чемності» З. Абрагамовича і Р. Рушковського в перекладі І. Гриневецького (6 листопада 1886 р.); з італійської класики — «Мірандоліна» К. Гольдоні (13 жовтня 1921 р.) та ін. Всі ці вистави грали в залах Народного Дому, Товариства ім. М. Лисенка, а також в приміщенні театру «Під Провидінням» (Перемишль).

Афіші з анонсами оперет та опер

Немалу частку фонду займають афіші оперного і оперетного репертуару театру «Руської Бесіди». Серед них: українські опери «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка (1 липня 1864 р.); «Наталка Полтавка» І. Котляревського (29 грудня 1864 р.); «Різдвяна ніч» М. Кропивницького (31 січня 1908 р.); «Катерина» М. Аркаса (18 жовтня 1919 р.); «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського (9 жовтня 1921 р.); оперети «Чародійна скрипка», переклад О. Левицького (25 квітня 1866 р.), «Перехитрили» М. Кропивницького (17 лютого 1918 р.), «Чорноморці» Я. Кухаренка (11 жовтня 1919 р.), «12 дочок на виданню» М. Кропивницького (12 жовтня 1919 р.); німецька опера «Фауст» Ш. Гуно (31 грудня 1907 р.); польська опера «Галька» С. Монюшка (прем'єра відбулася 7 квітня 1918 р.); австрійська оперета «Барон циганів»* Й. Штрауса (28 лютого 1920 р.) та ін. Постановки вистав відбулися в залах Народного Дому, Музичного товариства ім. С. Монюшка, Товариства ім. М. Лисенка та залі Каси щадничої (ощадної).

Судячи з численних публікацій у пресі, особливо українській, вистави театру «Руська Бесіда» мали великий успіх і впродовж багатьох років посідали одне з домінуючих місць серед театральних дійств Галичини. Наприклад, у статті В. Коцовського

* Йдеться про оперету Й. Штрауса «Циганський барон» (1885).

«Рускій театр у Львовъ» автор, аналізуючи репертуар театру «Руської Бесіди», зауважив: «...уважав би я за потрібне звернути більше уваги і на наш старший, випробуваний репертуар. «Шельменко», «Наталка», «Сватання» — ніколи не втратять інтересу, а багато можуть причинитись до вироблення молодих сил...» [15, чис. 20, с. 343]. Автор публікації належним чином оцінив музику М. Лисенка у «Різдвяній ночі», написану на слова М. Старицького: «По моїй думці, — писав він, — визначуєсь и подбиває нас музика Лисенка глибиною, силою и ровним спокоєм чутя. Она тихо вникає в душу и глубоко и тревало єї порушує...» [15, чис. 21, с. 361]. В. Коцовський позитивно відзначив гру акторів в історичній трагедії «Павло Полуботок, наказний гетьман України» Осипа Барвінського: «Пані Біберовичева одограла Марусю знаменито, з житєм и теплом... Гарно грали пп. Осиповичева, Кирницькій, Плошевській, Янович і Осипович. П. Біберович (Полуботок) грав старанно и добре... П. Стечинській одогравав Стецька в «Сватаню» и Выборного в «Наталці» дуже гарно, навіть по майстерски» [15, чис. 24, с. 416].

Серед тогочасних публікацій у пресі знаходимо щедру похвалу гри акторки театру Іванни Біберович. Так, невідомий автор у часописі «Зоря» в рубриці «Наші ілюстрації» відзначив: «Між найспосібнішими артистками, які видала Галицька Русь, займає дуже видне місце п-ї Іванна Біберовичева, подруга теперішнього директора руського народного театру. Рідній сцені і тільки рідній... служить вона 16 літ... в 1876 р. їй поручено грати ролю Катерини в «Гнаті Приблуді»... Ролю вона віддала так, що присутні знавці сконстатували у неї чималий талант і пророкували їй гарну будуччину» [13].

Літературний редактор часопису «Зоря» Василь Лукич (Володимир Левицький) у рубриці «Рух наших театрів і вістки» відзначив: «З нових творів виставлено у Львові всі три твори конкурсові: «Украдене щастє», «Катря Чайківна» і «Мужичка»; сподобалась тільки драма д-ра Ів. Франка «Украдене щастє», котру грали три рази» [18]. В. Лукич зробив зауваження Виділові «Руської Бесіди» і з приводу чистоти мови, зокрема наголосив: «Оповідки театральні друкують ся на жаль знов «етимольгією». Звідки вона там появилась — не знаємо, бо виділ Руської Бесіди сего не розпорядив. Коректа в тій «етимольгії» — просто неможлива. Пора уже крайна покінчити з тою вічною блуканиною і в тім згляді вже і в театрі завести лад» [17].

«Недільна вистава «Хмари», — зазначив інший критик, який ховається за криптонімом Г. К., — пройшла з повним успіхом. У драмі виступали виключно новозаангажовані артисти, лише ролю Настусі грала п-на Н. Рубчаківна, яка вивязалась із тої задачі вповні вдоволяючо. Успіхи Н. Рубчаківни на нашій сцені чим раз кращі, молода артистка замітно розвиває свій вроджений талант, та чим раз більше упевнює нас в переконанню, що з неї буде одна з першорядних жіночих сил в нашому театрі... П. Комаровський, це першорядний комік, особливо у характеристичних ролях..., П. Ратушний це всесторонній артист, який раз відтворить ролю повну трагізму, що витискає сльози у глядача, то знов заграє вам такого типа, що публіка від сміху «боки зриває». П. Жарова творить характеристичні ролі — старих жінок з таким зрозумінням, що прим[іром] на «Хмарі» в ролі «Кулини» саля греміла від оплесків» [10].

У наступній замітці читаємо: «Новинкою, яку приготував на новий сезон дир. Й. Стадник, являється «Лісова пісня» Лесі Українки, введена в нашому театрі — як на наші умови, зовсім старанно... Особливо симпатичний був Бенцаль в ролі Лукаша. Навіть «той що в скалі сидить» в інтерпретації В. Бурлаки, хоч на короткий момент з'явився на сцені, зробив сильне вражіння на глядача» [20, с. 142].

«Значення театру «Української Бесіди» годі переоцінити, — писав музикознавець і театрознавець О. Паламарчук. — Його феномен полягає в тому, що в історії української культури він став не лише рупором прогресивних ідей та великим культурно-просвітницьким центром — навколо театру гуртувались різні верстви української суспільності, утверджувалась національна ідея, формувались мистецькі традиції» [23, с. 235].

Представлені афіші різняться і за поліграфічно-технічним оформленням: шрифтовим навантаженням, колористикою, форматом та ін. Афіші театру товариства «Руська Бесіда» друкувались крупнокегельним шрифтом, українською (спочатку фонетичним, згодом — етимологічним правописом) або двома (українською і польською) мовами, як правило, чорним шрифтом на білому чи, рідше, кольоровому папері. Трапляються поодинокі випадки, коли афіша надрукована червоним кольором.

Кожна афіша обов'язково включає: назву театру; прізвище директора, під орудою якого відбувалося дійство; число, час і місце

проведення вистави. Зазначалися прізвища автора, драматурга, режисерів, акторів, художника і композитора, диригента, відомості про ціни на квитки та ін.

Як відомо, в кінці XIX ст. набули поширення орнаментально-шрифтові театральні афіші, головною метою яких було рекламне і довідкове повідомлення про майбутні гастролі. Обов'язковим елементом була адреса друкарні, де виготовлялася афіша. Найчастіше афіші, які зберігаються у фонді Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів, виготовлені у друкарнях «Діла» та Ставропільського інституту під управою Осипа Данилюка у Львові, а також у друкарні С. Бавмгартена у Ярославі (Польща).

Театр «Руської Бесіди» свого логотипу не мав. Лише в одному випадку на місці логотипу театру надруковано зображення герба Львова. Це афіша вистави «Ой, не ходи, Грицю, та на вечорниці» М. Старицького, яку Руський народний театр під керівництвом директора І. Гриневецького ставив на сцені Міського театру (19 липня 1901 р. — АФ 2320).

Привертають увагу афіші «Руської Бесіди» і своїм художнім оформленням, оскільки окремі з них набрані шрифтом різних розмірів і гарнітури, обрамлені суцільними орнаментальними візерунками та різноманітними лінійками. Призначення афіші — бути поміченою, тому заголовки вистав завжди набиралися у центрі афіші шрифтом великого кеглю, що підсилювало зоровий ефект. Окрім того, афіші перших років існування театру друкувалися великим форматом (А 1), згодом вони були меншими (формат А 3).

Отже, афіші своїм особливим художньо-технічним стилем відображають тогочасне культурне і духовне життя Галичини у конкретний історичний період.

На сьогодні фонд афіш Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника становить важливу мистецьку та інформаційну цінність. Афіші театру «Руська Бесіда», які тут зберігаються, є невід'ємною часткою нашої мистецької спадщини, що дає унікальну можливість документально оцінити діяльність українського театру другої половини XIX — початку XX ст., його репертуар, склад трупі, художні смаки публіки, а також динаміку еволюції самого колективу.

**Перелік афіш львівського репертуару театру товариства
«Руська Бесіда» із фондів Інституту досліджень бібліотечних
мистецьких ресурсів**

Адам і Ева : водевіль / *А. Анісе-Буржуа і А.-Ф. Деннері* ; пер. з франц. *Е. Б. [Еміль Бачинський]* ; муз. *А. Янковського*. — 26.03.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2044**.

Аноніми : комедія / *М. Девальєра*. — 21.01.1908. — 3 друкарні В. Бравнера в Коломиї. — АФ 2307.

Бабський бунт : оперета / *Р. Сурмича* ; муз. *Я. Ярославенка*. — 10.04.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2300.

Барон циганів : оперетка / *Й. Штрауса*. — 6.11.1919. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2250.

Те саме. — 21.11.1919. — АФ 2247.

Те саме. — 28.02.1920. — АФ 2282.

Батькова казка : драма / *І. Карпенка-Карого*. — 17.03.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2178.

Те саме. — 25.03.1917. — АФ 2176.

Те саме. — 17.11.1917. — АФ 2124.

Баядера : опера / *І. Кальмана* ; пер. *Й. Стадника*. — 30.10.[?]. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2361.

Безгаланна : драма / *І. Карпенка-Карого*. — 10.06.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2164.

Те саме. — 27.04.1918. — АФ 2207.

Те саме. — 14.02.1920. — АФ 2286.

Те саме. — 5.09.1920. — АФ 2264.

Безумна : драма / муз. *В. Квятковського*. — 5.11.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2034.

Блакитний лис : комедія / *Ф. Герчета* ; пер. *Й. Стадника*. — 25.05.1924. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2306.

Бояриня : драма / *Л. Українки*. — 10.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2359.

Брехня : драма / *В. Винниченка*. — 16.04.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2303.

* Описи афіш здійснено за схемою: назва твору, його жанр; персональні дані: перекладач (якщо є), композитор (якщо є); дата постановки; адреса друкарні, у якій продукувалась афіша (якщо є); шифр, за яким афіші зберігаються в Інституті. Описи розміщено в алфавітному порядку.

** Текстову частину подано за оригіналом.

Бувальщина : водевіль / *А. Вельсовського* ; муз. *В. Квятковського*. — 18.06.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2039.

Буонаротті : комедіо-драма / *Б. Б. Б. [Гнат Якимович]* ; муз. *М. Вербицького*. — 17.05.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2062.

Бурлака : драма / *І. Тобілевича*. — 17.07.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2268.

Вар'ятка : мелодрама / *І.-Н.-Ж. Оже і Ш.-Л.-Ф. Денуайє* ; пер. *С. Метелі*. — 21.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2017.

Ведмідь : драма / *А. Чехова* ; пер. *М. Садовський*. — 12.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2356.

Верховинці : мелодрама / *Ю. Коженювського* ; пер. *К. Климковича* ; муз. *І. Новаковського*. — 17.05.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2040.

Те саме. — 16.06.1864. — АФ 2041.

Те саме. — 15.11.1864. — АФ 2031.

Те саме. — 12.01.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2232.

Те саме. — 5.01.1918. — АФ 2236.

Верховинці : драма / *Ю. Коженювського* ; пер. *В. Держируки*. — 28.03.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2304.

Вечір на хуторі : комедія / *Р. Панька*. — 12.11.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2033.

Вечорниці : драма / *П. Ніщинського*. — 9.10.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2299.

Вихованець : комедія / *Л. Янчука*. — 22.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2105.

Те саме. — 26.12.1917. — АФ 2110.

Те саме. — 17.03.1918. — АФ 2217.

Те саме. — 28.12.1919. — АФ 2237.

Те саме. — 8.01.1920. — АФ 2294.

Те саме. — 23.05.1920. — АФ 2271.

Вії : оперета / *М. Кропивницького*. — 15.12.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2114.

Те саме. — 29.12.1917. — АФ 2109.

Те саме. — 17.03.1918. — АФ 2217.

Те саме. — 20.04.1918. — АФ 2209.

Те саме. — 23.06.1918. — АФ 2198.

Те саме. — 7.02.1920. — АФ 2288.

Те саме. — 22.02.1920. — АФ 2283.

Ворог жінок : комедія / пер. з франц. *В. Ч.* — 28.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2015.

Ворожбит : комедія / *Г. Цеглинського*. — 27.10.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2194.

Воскресіння : п'єса / *В. Чубатого* ; пер. *Т. Колесниченко*. — 5.05.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2205.

Те саме. — 18.07.1920. — АФ 2268.

Галія : оперетка / перероб. [*П. Свеніцького*] ; муз. *М. Вербицького*. — 11.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2060.

Галька : опера / *В. Вольського* ; муз. *С. Монюшка*. — 3.12.1907. — 3 друкарні Я. Данкевича в Станіславові. — АФ 2316.

Галька : опера / *С. Монюшка*. — 7.04.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2211.

Гаркуша : драма / *О. Стороженка* ; муз. *Е. Бачинського*. — 15.12.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2025.

Година супружества : комедія / *Ш.-Г. Етьєна* ; муз. *Н. Далеїрака*. — 21.08.1866. — Надруковано у А. Лева в Перемишлі. — АФ 2064.

Голодний і закоханий : комедія / пер. з франц. *Е. Б[ачинського]*. — 30.09.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2038.

Те саме. — 12.11.1864. — АФ 2033.

Грушенків зять : комедія / перероб. з франц. *К. Климковичем*. — 1.12.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2081.

Дай серцю волю, заведе в неволю : драма / *М. Кропивницького*. — 4.02.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2187.

Те саме. — 20.04.1917. — АФ 2173.

Те саме. — 18.11.1917. — АФ 2123.

Те саме. — 21.04.1918. — АФ 2208.

Те саме. — 27.03.1921. — АФ 2304.

Два розсіяні : комедія / пер. з франц. *Е. Бачинського* ; муз. *В. Шмацаржінського*. — 12.11.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2033.

Те саме. — 20.12.1864. — АФ 2026.

Те саме. — 1.03.1865. — Надруковано в Перемишлі. — АФ 2022.

Те саме. — 11.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2060.

Двадцять днів тюрми : комедія / *М. Геннекена* ; пер. *Й. Стадника*. — 9.06.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2165.

Те саме. — 24.06.1917. — АФ 2161.

Те саме. — 19.08.1917. — АФ 2150.

Те саме. — 4.12.1917. — АФ 2117.

Те саме. — 19.11.1921. — АФ 2297.

Те саме. — 27.11.1921. — АФ 2295.

- Дванадцять дочок на відданню** : оперета / *М. Кропивницького*. — 11.12.1907. — 3 друкарні Я. Данкевича в Станіславові. — АФ 2319.
Те саме. — 5.08.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2153.
Те саме. — 18.06.1918. — АФ 2199.
Те саме. — 12.10.1919. — АФ 2262.
Те саме. — 7.01.1920. — АФ 2294.
- Діти Агасфера** : драма / *С. Бєлої*. — 25.10.1919. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2256.
Те саме. — 20.12.1919. — АФ 2241.
Те саме. — 4.09.1920. — АФ 2264.
- Добродійна Сузанна** : оперетка / *Ж. Жільберта*. — [?]. — 3 друкарні В. Гвіка в Кременці. — АФ 2364.
- Дочка старого актора** : водевіль / *Т. Ф. Вільєра і Ш. де Ліврі* ; пер. з франц. *Е. Б[ачинського]* ; муз. *В. Шмацаржінського*. — 1.03.1865. — Надруковано в Перемишлі. — АФ 2022.
Те саме. — 24.11.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2028.
- Душогуби** : мелодрама / *І. Тогобочного*. — 19.10.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2197.
- Дядя Ваня** : п'єса / *А. Чехова*. — 1.12.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2119.
Те саме. — 2.02.1918. — АФ 2226.
- Жертвою** : картина / *Д. Лук'яновича*. — 19.01.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2190.
- Жидівка-вихрестка** : драма / *І. Тогобочного*. — 24.11.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2121.
Те саме. — 12.05.1918. — АФ 2202.
Те саме. — 1.11.1919. — АФ 2254.
Те саме. — 18.04.1920. — АФ 2276.
- Жінка замість сина** : комедія / пер. з франц. *В. Бучацький*. — 13.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2066.
- За двома зайцями** : комедія / *М. Старицького*. — 18.03.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2177.
Те саме. — 6.10.1917. — АФ 2139.
Те саме. — 15.02.1918. — АФ 2221.
Те саме. — 31.03.1918. — АФ 2214.
- За друзі своя** : драма / *В. Товстоноса*. — 6.04.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2212.
- За синім океаном** : комедія / *Я. Гордіна*. — 9.11.1918. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2223.

Заздрість : комедія / пер. з франц. *И. Ф. К.* — 3.12.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2071.

Закон : драма / *В. Винниченка.* — 24.11.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2296.

Запечатаний Берко : мелодрама / *А. Ладновського* ; пер. *С. К.* — 22.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2068.

Запорожець за Дунаєм : опера / *С. Гулака-Артемівського.* — 8.07.1901. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2323.

Те саме. — 4.12.1907. — 3 друкарні Я. Данкевича в Коломиї. — АФ 2315.

Те саме. — 3.06.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2167.

Те саме. — 12.08.1917. — АФ 2152.

Те саме. — 14.10.1917. — АФ 2135.

Те саме. — 23.12.1917. — АФ 2111.

Те саме. — 13.01.1918. — АФ 2231.

Те саме. — 1.04.1918. — АФ 2213.

Те саме. — 20.10.1918. — АФ 2196.

Те саме. — 11.01.1920. — АФ 2293.

Запорожці : комедіо-опера / *К. Гейнча* ; муз. *Е. Б[ачинського]*. — 28.10.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2027.

Те саме. — 20.12.1864. — АФ 2026.

Запорожський клад : оперета / *К. Ванченка-Писанецького* ; муз. *Я. Барнича.* — 7.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2203.

Те саме. — 29.07.1917. — АФ 2154.

Те саме. — 26.08.1917. — АФ 2149.

Те саме. — 8.11.1917. — АФ 2127.

Заручини по смерті : комедія / *С. Паливоди-Карпенка.* — 16.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2101.

Те саме. — 7.12.1919. — АФ 2244.

Те саме. — 9.10.1921. — АФ 2299.

Картинка з натури : комедія / *Н. Куликова* ; пер. з рос. *О. Б.* — 28.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2015.

Те саме. — 22.11.1866. — АФ 2068.

Катерина : опера / *М. Аркаса.* — 7.01.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2193.

Те саме. — 27.01.1917. — АФ 2188.

Те саме. — 22.09.1917. — АФ 2143.

Те саме. — 9.12.1917. — АФ 2115.

Те саме. — 9.01.1918. — АФ 2233.

Те саме. — 31.03.1918. — АФ 2214.

Те саме. — 18.10.1919. — АФ 2259.

Крути, та не перекручуй : комедія / *М. Старицького*. — 28.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2267.

Кума Марта : драма / *О. Шатковського*. — 20.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2169.

Те саме. — 2.09.1917. — АФ 2148.

Те саме. — 21.11.1917. — АФ 2122.

Те саме. — 7.01.1918. — АФ 2235.

Лист : фарса / *А. Фредра* ; пер. *П. Свеніцького*. — 10.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2065.

Любов бідного маркіза : драма / *О. Фіет* ; пер. *С. Сілецького*. — 18.02.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2182.

Те саме. — 24.05.1917. — АФ 2170.

Мадам Баттерфляй : опера / *Д. Пуччіні*. — [?]. — 3 друкарні В. Гвіка в Кременці. — АФ 2363.

Майстер і челядник : комедія / *Ю. Коженевського*. — 17.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2069.

Марія, дочка другого полку : комедіо-опера / муз. *Г. Доницетого*. — 18.10.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2035.

Те саме. — 29.11. 1864. — АФ 2028.

Те саме. — 12.02.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2185.

Те саме. — 17.08.1917. — АФ 2151.

Мартин Боруля : комедія / *І. Карпенка-Карого*. — 22.04.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2175.

Те саме. — 17.02.1918. — АФ 2220.

Маруся : мелодрама / *Г. Квітки-Основ'яненка* ; муз. *В. Квятковського*. — 17.03.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2047.

Те саме. — 19.03.1864. — АФ 2051.

Те саме. — 22.04.1864. — АФ 2049.

Те саме. — 22.10.1864. — АФ 2056.

Маруся Богуславка : драма / *М. Старицького*. — 6.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2204.

Те саме. — 18.05.1917. — АФ 2172.

Те саме. — 26.10. 1918. — АФ 2195.

Те саме. — 25.12.1919. — АФ 2239.

Те саме. — 14.01.1920. — АФ 2292.

Маруся з Богуслава : драма / *М. Старицького*. — 3.03.1918. — АФ 2219.

Мікадо : опера / *В. Гілберта* ; муз. *А. Саллівана*. — 24.02.1891. — АФ 2100.

Мірандоліна : комедія / *К. Гольдоні*. — 13.10.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2298.

Міреле Ефрос : вистава / *Я. Гордіна*. — 8.01.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2192.

Те саме. — 6.12.1919. — АФ 2245.

Модний жених : комедія / *М. Старицького*. — 30.11.1919. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2246.

Те саме. — 8.01.1920. — АФ 2294.

Москаль-чарівник : оперетка / *І. Котляревського* ; муз. *А. Янковського*. — 26.03.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2044.

Мужики аристократи : комедія / *А. Анчица* ; пер. *О. Левицького*. — 13.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2066.

На перші гулі : комедія / *В. Васильченка*. — 16.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2101.

Те саме. — 7.12.1919. — АФ 2244.

Назар Стодоля : драма / *Т. Шевченка*. — 6.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2204.

Те саме. — 13.06.1920. — АФ 2270.

Наймичка : драма / *І. Карпенка-Карого*. — 4.11.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2128.

Наталка Полтавка : оперета / *І. Котляревського* ; муз. *Г. В. В.* — 5.04.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2043.

Те саме. — 17.12.1864. — АФ 2024.

Те саме. — 19.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2103.

Те саме. — 24.12.1916. — АФ 2104.

Те саме. — 10.02.1918. — АФ 2222.

Те саме. — 14.12.1919. — АФ 2242.

Не ходи Грищо на вечерниці : драма / *М. Старицького*. — 19.07.1901. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2320.

Те саме. — 24.11.1907. — 3 друкарні С. Бавмгартена в Ярославі. — АФ 2314.

Те саме. — 9.01.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2191.

Те саме. — 25.02.1917. — АФ 2181.

Те саме. — 11.03.1917. — АФ 2179.

Те саме. — 9.09.1917. — АФ 2147.

Те саме. — 28.10.1917. — АФ 2130.

Те саме. — 2.06.1918. — АФ 2354.

Те саме. — 16.06.1918. — АФ 2200.

Те саме. — 20.10.1918. — АФ 2196.

Те саме. — 5.10.1919. — АФ 2263.

Те саме. — 26.10.1919. — АФ 2255.

Те саме. — 7.01.1920. — АФ 2294.

Те саме. — 12.02.1920. — АФ 2287.

Те саме. — 29.10.1921. — АФ 2301.

Невольник : драма / *М. Кропивницького*. — 25.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2106.

Те саме. — 12.07.1917. — АФ 2158.

Те саме. — 10.09.1917. — АФ 2146.

Те саме. — 30.12.1917. — АФ 2108.

Те саме. — 26.01.1918. — АФ 2228.

Те саме. — 3.03.1918. — АФ 2219.

Те саме. — 27.12.1919. — АФ 2238.

Те саме. — 15.02.1920. — АФ 2285.

Те саме. — 24.04.1921. — АФ 2302.

Нема полуменя без диму : комедія / пер. з франц. *Е. Бачинського* ; муз. *М. Вербицького*. — 19.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2018.

Те саме. — [?] 1867. — АФ 2085.

Нещасне кохання : драма / *Л. Манька*. — 20.12.1895. — 3 друкарні Наукового Товариства імені Шевченка. — АФ 2305.

Те саме. — 17.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2102.

Те саме. — 11.02.1917. — АФ 2186.

Те саме. — 7.07.1917. — АФ 2160.

Те саме. — 27.10.1917. — АФ 2132.

Те саме. — 20.01.1918. — АФ 2229.

Німецькі бурші : оперета / *Ф. Зуппе* ; пер. з авст. *О. Левицького* ; муз. *Ф. Зуппе*. — 12.05.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2061.

Нова дорога : комедія / *О. Володського*. — 21.06.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2162.

Огні Іванової ночі : драма / *Г. Зудермана* ; пер. з нім. *Н. Грінченко*. — 17.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2171.

Те саме. — 4.06.1917. — АФ 2166.

Те саме. — 15.07.1917. — АФ 2157.

Те саме. — 10.11.1917. — АФ 2126.

Те саме. — 20.02.1920. — АФ 2284.

Один порадував, а другий потішив : водевіль / *А. Ващенко-Захарченка* ; муз. *В. Квятковського*. — 30.09.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2038.

Опікунство : комедія / *Р. Мох*. — 3.05.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2014.

Останній лист : комедія / *В. Сарду* ; пер. *В. Бобинський*. — 23.04.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2302.

Останній сніп : драма / *Л. Старицької-Черняхівської*. — 12.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2356.

Павло Полуботок, наказний гетьман : драма / *Ос. Барвінського*. — 28.11.1907. — 3 друкарні С. Бавмгартена в Ярославі. — АФ 2317.

Паливода : комедія / *І. Карпенка-Карого*. — 24.03.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2176.

Те саме. — 27.05.1917. — АФ 2168.

Те саме. — 14.04.1918. — АФ 2210.

Те саме. — 31.01.1920. — АФ 2290.

Пан Довгонос : комедія / *К. А. М.* ; муз. *І. Андреева*. — 13.05.1865. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2021.

Пан Спйохайло : комедія / пер. з нім. *І. Калитовського*. — 15.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2067.

Пан Штукаревич (оказія, якої не було) : фарса / *С. Зіневича*. — 11.04.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2278.

Те саме. — 9.05.1920. — АФ 2274.

Панна Штукарка : комедія / *А. Володського*. — 21.12.1916. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2107.

Те саме. — 28.04.1917. — АФ 2174.

Те саме. — 21.09.1917. — АФ 2144.

Партачі : сценічна студія / *С. Буйницької* ; пер. з пол. *К. Єльського*. — 21.07.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2156.

Перед сніданням : драма / *І. Фредро* (сина) ; пер. з пол. *Е. Б[ачинського]*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2085.

Перехитрили : оперетка / *М. Кропивницького*. — 18.02.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2183.

Те саме. — 25.11.1917. — АФ 2120.

Те саме. — 17.02.1918. — АФ 2220.

Перше желаніє : водевіль / пер. з угор. *А. Рінаєва*. — 28.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2015.

Подгоряни : мелодрама / *І. Гушалевича* ; муз. *М. Вербицького*. — 11.11.1865. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2054.

Те саме. — 19.07.1867. — АФ 2098.

Пісні в лицах : опера / *М. Кропивницького*. — 16.10.1919. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2260.

Те саме. — 27.03.1920. — АФ 2280.

Повстання в Герцоговині : драма / *Е. Гондінетті* ; перероб. *Ав. Урбанського* ; муз. *Г. Ярецького*. — 27.12.1879. — АФ 2086.

Покійник Опанас : водевіль / муз. *А. Янковського*. — 7.05.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2042.

Те саме. — 18.06.1864. — АФ 2039.

Пошились в дурні : оперета / *М. Кропивницького*. — 29.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2267.

Примари : драма / *Г. Ібсена*. — 27.11.1921. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2295.

Про що тирса шелестіла : трагедія / *С. Черкасенка*. — 7.04.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2277.

Псотник : фарса / *А. Коцебу* ; пер. *П. Франка*. — 8.07.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2159.

Те саме. — 13.06.1919. — АФ 2201.

Рапгусь : комедія / *Е.-М. Лабіша* та *М.-А. А. Мішеля* ; пер. з франц. *І. Серойчковського*. — 10.03.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2019.

Те саме. — 19.04.1866. — АФ 2018.

Те саме. — 3.12.1866. — АФ 2071.

Різдвяна ніч : опера / *М. Кропивницького* ; муз. *М. Лисенка*. — 31.01.1908. — 3 друкарні В. Бравнера в Коломиї. — АФ 2311.

Роксоліяна : мелодрама / *Ъ. Б. Б. [Г. Якимович]* ; муз. *І. Андрєєвича*. — 29.04.1865. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2055.

Те саме. — 6.03.1866. — АФ 2011.

Те саме. — 14.04.1866. — АФ 2012.

Романтичні : комедія / *Е. Ростана* ; пер. *Ф. Коковського*. — 21.01.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2189.

Те саме. — 23.03.1917. — АФ 2216.

Росмергольм : драма / *Г. Ібсена* ; пер. *Н. Грінченко* та *М. Загірної*. — 8.09.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2265.

Сватання на вечорницях : оперетка / муз. *Е. Б.* — 7.05.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2042.

Сватання на Гончарівці : оперета / *Г. Квітки-Основ'яненка* ; муз. *А. Янковського*. — 19.06.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2057.

Те саме. — 1.10.1864. — АФ 2037.

Те саме. — 22.07.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2155.

Те саме. — 11.11.1917. — АФ 2125

Те саме. — 8.01.1918. — АФ 2234.

Те саме. — 9.06.1918. — АФ 2353.

Те саме. — 16.11.1919. — АФ 2248.

Те саме. — 16.05.1920. — АФ 2272.

Слаба струнка : водевіль / *Л.-Ф.Клервіля*, *П.-А. О. Ламбера-Тибу* і *Е. Жема* ; пер. з франц. *Г. Лозовського*. — 28.10.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2027.

Слава Богу, стіл накритий : водевіль / пер. з франц. *О. Б.* — 13.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2052.

Те саме. — 12.05.1866. — АФ 2061.

Те саме. — 20.08.1866. — АФ 2063.

Соколики : комедія / *Г. Цеглинського*. — 19.08.1920. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2266.

Степовий гість : драма / *Б. Грінченка*. — 15.02.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2184.

Те саме. — 10.03.1918. — АФ 2218.

Те саме. — 24.03.1918. — АФ 2215.

Суєта : комедія / *І. Карпенка-Карого*. — 3.11.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2129.

Те саме. — 4.07.1920. — АФ 2269.

Трійка гільтяїв : комедія / *Й. Нестроя* ; муз. *А. Мілера*. — 2.11.1919. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2252.

Те саме. — 25.01.1920. — АФ 2291.

У рідній сім'ї : драма / *Г. Зудермана*. — 13.09.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2145.

Те саме. — 27.09.1917. — АФ 2141.

Те саме. — 22.12.1917. — АФ 2112.

Украдене щастя : драма / *І. Франка*. — 20.10.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2134.

Те саме. — 22.12.1917. — АФ 2112.

Те саме. — 13.12.1919. — АФ 2243.

Те саме. — 25.04.1920. — АФ 2276.

Уличник паризький : комедія / *Ж.-Ф.-А. Байяра, Е. Л. Вандербурха* і *О.-Е. Скріба*. — 24.02.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2020.

Те саме. — 12.04.1866. — АФ 2053.

Фауст : опера / *Ж. Барб'є* і *М. Каре* ; муз. *К. Гюнода*. — 26.11.1907. — 3 друкарні С. Бавмгартена в Ярославі. — АФ 2308.

Те саме. — 31.12.1907. — АФ 2312.

Федько Острозький : історична драма / *О. Огоновського* ; муз. *М. Вербицького*. — 26.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2016.

Хага за селом : драма / *Ю. Крашевського*. — 30.06.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2140.

Те саме. — 1.02.1920. — АФ 2289.

Те саме. — 4.04.1920. — АФ 2279.

Те саме. — 9.04.1921. — АФ 2300.

Те саме. — 17.04.1921. — АФ 2303.

Хата за селом : драма / *І. Галясевича*. — 2.12.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2118.

Те саме. — 19.01.1918. — АФ 2230

Те саме. — 28.04.1918. — АФ 2206.

Хмара : драма / *О. Суходольського*. — 7.05.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2203.

Те саме. — 13.10.1917. — АФ 2137.

Те саме. — 21.10.1917. — АФ 2133.

Те саме. — 19.12.1917. — АФ 2113.

Те саме. — 27.01.1918. — АФ 2227.

Те саме. — 9.11.1919. — АФ 2249.

Те саме. — 21.12.1919. — АФ 2240.

Те саме. — 7.03.1920. — АФ 2281.

Циганка Аза : драма / *О. Крашевського* ; муз. *З. Носковського*. — 4.03.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2180.

Те саме. — 17.06.1917. — АФ 2163.

Те саме. — 23.10.1919. — АФ 2257.

Чародійна скрипка : оперета / *Ж. Оффенбаха* ; пер. з франц. *О. Левицького* ; муз. *Я. Оффенбаха*. — 13.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2052.

Те саме. — 20.08.1866. — АФ 2063.

Чоловік з чемності : комедія / *А. Абрагамовича* та *Р. Рутковського* ; пер. з пол. *І. Гриневецького*. — 25.10.1886. — 3 друкарні Товариства імені Шевченка. — АФ 2099.

Чоловіки-аристократи : драма / *В. Анчица* ; пер. з пол. *О. Левицького*. — 13.11.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2066.

Чорноморці : оперета / *М. Старицького* ; муз. *М. Лисенка*. — 6.12.1906. — 3 друкарні Я. Данкевича в Коломиї. — АФ 2313.

Те саме. — 23.09.1917. — 3 друкарні «Діла». — АФ 2142.

Те саме. — 7.10.1917. — АФ 2138.

Те саме. — 8.12.1917. — АФ 2116.

Те саме. — 3.02.1918. — АФ 2225.

Те саме. — 10.03.1918. — АФ 2218.

Те саме. — 11.10.1919. — АФ 2261.

Те саме. — 19.10.1919. — АФ 2258.

Те саме. — 9.01.1920. — АФ 2294.

Чумак український : водевіль / муз. *А. Янковського*. — 13.10.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2036.

Те саме. — 5.11.1864. — АФ 2034.

Школяр на мандрівці : комедія / *В. Лозинського* ; пер. [?] *Подусівського* ; муз. *М. Вербицького*. — 10.03.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2019.

Школяр на мандрівці : комедіо-опера / пер. з пол. *П. Лозинського* ; муз. *М. Вербицького*. — 16.04.1866. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2013.

Щира любов : мелодрама / *Г. Квітки-Основ'яненка*. — 1.12.1864. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2029.

Перелік афіш із неповними датами постановок

В людях ангел не жена, дома с мужем сатана! : комедія / муз. *М. Вербицького*. — [?] 1967]. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2059.

Вдовичка : комедія / пер. з франц. *Е. Б[ачинського]* ; муз. *М. Вербицького*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2083.

Записки сатани : комедія / пер. з франц. *Ф. Калитовського* ; муз. *М. Вербицького*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2092.

Катруся : драма / *І. Кухаренка*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2087

На людях ангел не жінка, дома з чоловіком сатана : комедіо-опера / муз. *М. Вербицького*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2075.

Наука чоловікам : комедія / *М. Крестовського* ; пер. *Е. Б[ачинського]*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2078.

Нема полум'я без диму : / пер. з франц. *Е. Б[ачинського]*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2083.

Непорозуміння : комедія / пер. з пол. *Ю. Нижанковського*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2087.

Перед сніданком : п'єса *І. Фредро* (сина) ; пер. *Е. Б[ачинського]*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2083.

Прощиха : комедіо-опера / пер. з пол. *Ю. Ж.* ; муз. *М. Вербицького*. — [?] 1867. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2074.

Сила любові : драма / *В. Шашкевича* ; муз. *О. Б.* — [?] 1867]. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2058.

Те саме. — АФ 2091.

Фортуніо : оперетка / пер. з франц. *Е. Б[ачинського]* ; муз. *Я. Оффенбаха*. — 3 друкарні Ставропігійського інституту. — АФ 2078.

В МІЙСЬКИМ ТЕАТРИ у Львові
РУСЬКИЙ
НАРОДНИЙ ТЕАТР
під дирекцією Ара ІВАНА ГРИГЕНЕВИЧОГО.

W MIEJSKIM TEATRZE we Lwowie
RUSKI
TEATR NARODOWY
pod dyrekcją A-ra I. GRIGIENEWICZA.

В Пятницю дня 19 Липня и ст. 1901.
Последний выступ русских артистів.

Ne ходи Грицю на вечерниці

Образ на історичній основі і слайвіа і танцями в 5 актах
 Ара Александров і М. Старицького.

О С О Б И:

Михайл Шерст	Григорий	Степан Григорий	А. Ткаченко
Катерина, що вийшла	М. Славгород	Дмитро, підстароста	М. Олександр
Муром, її дівока	М. Славгород	Сарма	М. Славгород
Савва, її дівока	М. Славгород	Довг	М. Славгород
Свєта, сестра Муром	М. Славгород	Сурма	М. Славгород
Урван, чума	М. Славгород	Лавина	М. Славгород
Дарина, що вийшла	М. Славгород	Микола, що вийшов	М. Славгород
		Діти на Урвані і зурви жовани 10 осіб	

Редитор П. СЛАДКИ.

W Piątek dnia 19 Lipca 1901.
Ostatni występ ruskich artystów.

Ne chody Hryciū na weczernyci

Obraz na to historycznym ze spiewami i tancaami w 5 aktach
 A-ra Aleksandrowa i M. Staryckiego.

О С О Б У:

Михайл Шерст	Григорий	Степан Григорий	А. Ткаченко
Катерина, що вийшла	М. Славгород	Дмитро, підстароста	М. Олександр
Муром, її дівока	М. Славгород	Сарма	М. Славгород
Савва, її дівока	М. Славгород	Довг	М. Славгород
Свєта, сестра Муром	М. Славгород	Сурма	М. Славгород
Урван, чума	М. Славгород	Лавина	М. Славгород
Дарина, що вийшла	М. Славгород	Микола, що вийшов	М. Славгород
		Діти на Урвані і зурви жовани 10 осіб	

Редитор А. ШЛОД.

Ceny miejsc zniżone (w walucie koronowej):

1. K. 2. K. 3. K.	4. K. 5. K. 6. K.	7. K. 8. K. 9. K.	10. K. 11. K. 12. K.
1. K. 2. K. 3. K.	4. K. 5. K. 6. K.	7. K. 8. K. 9. K.	10. K. 11. K. 12. K.

Розказок о годіле в п'ї до 8-мї ввечерю

Ваша програма: «Вій» в 4-х актах і «Вій» в 4-х актах. Початок 7 годіле в п'ї.

Ваша програма: «Вій» в 4-х актах і «Вій» в 4-х актах. Початок 7 годіле в п'ї.

Афіша вистави «Не ходи, Грицю, на вечерниці» М. Старицького театру товариства «Руська Бесіда». Львів, 19 липня 1901 р.

Львівський Український Народний Театр
Тов. „Бесіда“ у Львові під Дирекцією Н. Рубчанової.

Сала „Т-ва ім. М. Лисенка“ при вул. Шашкевича 5.

В суботу, дня 15. грудня 1917. В неділю дня 16. грудня 1917.

ВІЙ ≡ ≡ ≡ **ВІЙ**

Катерина і Габіла. Редитор А. Каменко.

О С О Б И:

Соня	А. Рубчанова	Микола, його син	А. Рубчанова
Микола, його син	А. Рубчанова	Габіла	А. Рубчанова
Габіла	А. Рубчанова	Свєта	А. Рубчанова
Свєта	А. Рубчанова	Урван	А. Рубчанова
Урван	А. Рубчанова	Довг	А. Рубчанова
Довг	А. Рубчанова	Сурма	А. Рубчанова
Сурма	А. Рубчанова	Лавина	А. Рубчанова
Лавина	А. Рубчанова	Микола, що вийшов	А. Рубчанова
Микола, що вийшов	А. Рубчанова	Діти	А. Рубчанова
Діти	А. Рубчанова	Жовани	А. Рубчанова
Жовани	А. Рубчанова		

:-: Початок точно о годіні 7 вечером. :-:

Львівський Театр. Фото: 5 К., 1 раз і 4 К., 8 раз і 3 К., 8 раз і 2 К., IV раз і 1 К. Шоста разів відбув вистави в Народній Театрі, а в день предствали при залі театру на год. 5 го раз.

Афіша вистави «Вій» М. Кропивницького театру товариства «Руська Бесіда». Львів, 15 грудня 1917 р.

Афіша вистави «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського театру товариства «Руська Бесіда». Львів, 12 серпня 1917 р.

Афіша вистави «Запорожський клад» К. Ванченка театру товариства «Руська Бесіда». Львів, 29 липня 1917 р.

*Телеграма на виставу «Сватання на Гончарівці»
Г. Квітки-Основ'яненка театру товариства «Руська Бесіда».
Львів, 4 лютого 1917 р.*

1. Акт № 54 «Про надходження бібліотек та колекцій до відділу концентрації Львівської філії Бібліотеки АН УРСР» від 5 жовтня 1940 р., м. Львів // Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945) : зб. док. і матеріалів / [упоряд.: *Галина Сварник* (керівник), *Роман Дзюбан*, *Маргарита Кривенко*, *Леся Кусий*, *Володимир Муравський* ; наук. ред.: *Ярослав Дашкевич*, *Мирослав Романюк*, *Галина Сварник*] ; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Науково-дослідний відділ історичних колекцій. — Львів, 2010. — С. 89-91.
2. *Антонович Д.* Триста років українського театру, 1619–1919 / *Д. Антонович.* — Прага : Укр. громад. вид. фонд, 1925. — 273 с. — (Друк. «Легіографія»).
3. Афиша // Малый энциклопедический словарь / *Ф. А. Брокгауз* і *И. А. Ефрон.* — СПб., 1907. — Т. 1. — С. 268.
4. Афиша // Большая советская энциклопедия. — Изд. 3-е. — Москва : Сов. энцикл., 1970. — Т. 2. — С. 434. — Стп. 1289.

5. Афіша // Театральная энциклопедия. — Москва : Сов. энцикл., 1961. — Т. 1. — С. 342.
6. Афіша // Енциклопедія Сучасної України. — Київ, 2001. — Т. 1. — С. 809.
7. Афіша // Словник української мови. — Київ : Наук. думка, 1971. — Т. 1. — С. 73.
8. Афіша театральна // *Баканурський А. Г.* Театрально-драматичний словник ХХ століття / *А. Г. Баканурський, В. В. Корнієнко.* — Київ : Знання України, 2009. — С. 40-41.
9. *Боньковська О.* Львівський театр товариства «Українська бесіда». 1915–1924 / *Олена Боньковська.* — Львів : Літопис, 2003. — 342 с.
10. *Г. М.* З театру «Бесіди» / *Г. М.* // Театральне мистецтво. — Львів : Русалка, 1923. — Р. 2. — Вип. VI–VII. — С. 91.
11. Звіт № 65 «Про діяльність Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1940 р.» // Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945) : зб. док. і матеріалів / [упоряд.: *Галина Сварник* (керівник), *Роман Дзюбан, Маргарита Кривенко, Леся Кусий, Володимир Муравський* ; наук. ред.: *Ярослав Дашкевич, Мирослав Романюк, Галина Сварник*] ; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Науково-дослідний відділ історичних колекцій. — Львів, 2010. — С. 110.
12. Звіт відділу спецфондів ЛНБ за III кв. 1948 р. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Архів. — Оп. 1, спр. 162. — Арк. 69.
13. *Іванна Біберовичева* // *Зоря.* — 1892. — 15 берез. (чис. 6). — С. 117.
14. [*Коссак Михайло ?*]. Нова доба в розвою укр[аїнського] театру в Галичині / *М. К.* // Театральне мистецтво. — Львів : Русалка, 1922. — Р. 1. — Вип. III–IV. — С. 8-10.
15. *Коцовський В.* Рускій театр у Львовѣ / *В. Коцовський* // *Зоря.* — 1888. — 15 жовт. (чис. 20). — С. 343 ; 1 листоп. (чис. 21). — С. 361 ; 15 груд. (чис. 24). — С. 416.
16. *Курцеба М.* З нашого театру / *Микола Курцеба* // Ілюстрована Україна. — 1913. — Чис. 15. — С. 4-5.
17. [*Левицький Володимир*]. Руський народний театр під управою тов. «Руська Бесіда у Львові» / *Лукич В.* // *Зоря.* — 1894. — 1 серп. (чис. 15). — С. 348. — (Театр).
18. [*Левицький Володимир*]. Рух наших театрів і вістки / *Лукич В.* // *Зоря.* — 1894. — 1 січ. (чис. 1). — С. 23. — (Театр).

19. *Левицький К.* Руський народний театр, 1864. р. / *Д-р Кость Левицький* // Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914. — Львів, 1926. — С. 84–88.
20. *М-н.* Театр «Бесіди» під дир. О. Стадника / *М-н* // Театральне мистецтво. — Львів : Русалка, 1923. — Р. 2. — Вип. XI–XII. — С. 141–143. — (Рецензії й замітки).
21. Нариси історії Львова / [редкол.: *Б. К. Дудикевич* та ін.]. — Львів : Книж.-журн. вид-во, 1956. — 436 с.
22. *Нога О.* Хроніки міста театрів. Театральне життя Львова 1900–1920 років / *Нога Олександр*. — Львів, 2007. — 720 с.
23. *Паламарчук О.* Музичні вистави Львівських театрів (1776–2001) / *Оксана Паламарчук*. — Львів, 2007. — 448 с.
24. *Пилипчук Р.* Становлення українського професійного театру в Галичині (60-ті роки XIX ст.) / *Ростислав Пилипчук* // Просценіум : театрозн. журн. — 2005. — № 3 (13). — С. 4 ; 2008. — № 1–2. — С. 8 ; № 3 (22). — С. 7 ; 2009. — № 1–2. — С. 8.
25. Театр «Руської Бесіди» // Історія Львова : у 3 т. / редкол.: *Я. Ісаєвич* та ін. — Львів : Центр Європи, 2007. — Т. 2. — С. 431.
26. Театр товариства «Руська Бесіда» // Українська радянська енциклопедія. — 2-ге вид. — Київ : Гол. ред. укр. рад. енцикл., 1984. — Т. 11, кн. 1. — С. 170.
27. Української Бесіди Театр // Енциклопедія Українознавства : слов. частина / за ред. *В. Кубійовича*. — Перевид. в Україні. — Львів, 2000. — Т. 9. — С. 3450.
28. *Чарнецький С.* Нарис історії українського театру в Галичині / *Степан Чарнецький*. — Львів : накладом фонду «Учітеся, брати мої», 1934. — 254 с.
29. Słownik terminologiczny sztuk pięknych. — Wyd. piąte. — Warszawa : Wyd-wo naukowe PWN, 2006. — 477 s.